

כ"ו בניסן, תשע"ח. 11.4.2018

גיליון מס' 605

פרשת תזריע-מצורע

כנראה אצבע מאשימה ותיקון אישי בהשראת השכינה

מאת עדי הולצמן, מעלה גלבו

בפרשותינו מופיעות שלוש צורות של צרעת: צרעת הפוגעת בגוף האדם, צרעת הניכרת על בגדו של האדם, וצרעת בביתו. הצרעת אינה מחלה, אלא נגע, ורפואתה אינה על ידי רופאים אלא על ידי תהליך של כפרה וטהרה המלווה על ידי הכהן.

ברור כי צרעת בגופו של אדם מהווה סימן שלא ניתן להתעלם ממנו, ומצביעה על חטא שעליו יש לכפר. מספר סיפורים בתנ"ך מביאים את הופעתה של הצרעת כסימן מיידי המופיע לאחר מעשה פסול. נזכיר את מרים אחות משה, שנצטרעה לאחר דבריה עליו; והמלך עוזיהו, שנצטרע על גאוותו (כמסופר בדברי הימים (ב' כ"ו, טז): "וַיִּכְחָזְקֵתוּ גְבַהּ לְבוּ עַד לְהִשְׁחִית").

מפתיע יותר הוא למצוא את הצרעת בבגדו של האדם או בביתו. הרמב"ן (ויקרא י"ג, מז) מעיר את תשומת ליבנו שנגע שאינו על הגוף "זה איננו בטבע כלל, ולא הווה בעולם, וכן נגעי הבתים. אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועוון יתהווה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו, להראות כי השם סר מעליו".

אם נמשיך את דבריו, הסימנים הניתנים באדם או ברכושו ניכרים לעין כל, ומצביעים על חטא משמעותי הדורש תיקון, שלא שם אליו האדם ליבו עד שהקב"ה הוצרך לשלוח סימן שיראה לא רק לאדם עצמו, אלא גם לסביבתו. כל מציאותה של צרעת כזו היא בגדר נס.

מתוך דבריו של הרמב"ן ניתן להציע שני כיווני מחשבה. האחד שלילי – הצרעת היא בושה הנגרמת לאדם ממקור חיצוני, שבאה בעטייה של העובדה כי האדם לא בוש בחטאיו ולא התייחס אליהם כראוי, עד שהוצרך הקב"ה לסמן אותו לעיני כל כחוטא. מאידך ניתן לראות בכך סימן ואות משמים לצורך של אדם לשוב בתשובה, ובשבעת ימי ההסגר של המחלה ניתנה לאדם הזדמנות להתחרט ולכפר, עד שיבוא הכהן ויבדוק את מצב הנגע (וכך ניתן להבין את ההרחקה מן המחנה או מן הבית המנוגע כהזדמנות לתיקון, וממילא אם כל התופעה היא ניסית הרי שהקב"ה יסירנה מעליו).

הוכחה נוספת לדברינו הוא הכינוי "צרעת ממארת", ופירושו: צרעת שבאה מתוך מארה-קללה.

כפרתו של המצורע, וכן כפרת הבית המנוגע, נעשית על ידי טכס אותו מנהל הכהן, טכס הכולל לקיחת שתי ציפורים, שחיטת אחת מהן, וטבילה של הציפור החיה יחד עם מרכיבים נוספים בדם השחוטה, ואחר כך הזאה מן הדם על המצורע או על הבית, ושילוח הציפור החיה על פני השדה. בנוסף מביא המצורע קרבן. דרך הטהרה מזכירה מאוד את טהרת העם ביום הכיפורים על ידי לקיחת שני שעירים, שחיטת אחד מהם והזאת דמו לכפר, ושילוח השני אל המדבר.

בהסתכלות על המעגל השלם ניתן לראות בצרעת הפנית אצבע מאשימה אל האדם הפרטי – אולי על גאוותו בעצמו, בביתו או ברכושו, הניתנת לכפרה ולהשבה בתהליך ממוקד של יציאה מהמעגל החברתי, וחזרה אליו לאחר כפרה אישית.

תהליך זה, הכולל מעורבות ישירה של הקב"ה, מאפשר לתקן ולהתחיל מחדש במישור הפרטי, בדומה לתהליך אותו עוברת האומה ביום הכיפורים במישור הלאומי.

עדי הולצמן מתגוררת במעלה גלבוע. מלמדת לימודי תנ"ך וארץ ישראל בתיכון בשדה אליהו.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il